

До разової спеціалізованої вченої ради ДФ 2023-18
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого
61024, м. Харків, вул. Пушкінська, 77

ВІДГУК

**офіційного опонента Проневича Олексія Станіславовича на дисертацію
Мирошнікової Анастасії Євгеніївни «Адміністративно-правове забезпечення
запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я»
на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право»**

Актуальність обраної теми дисертаційного дослідження. Запобігання конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я є екзистенційним публічно-владним імперативом. На необхідності належного інституційно-правового забезпечення вирішення цієї проблеми акцентовано наголошено в Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти корупції 2003 року, Державній антикорупційній програмі на 2023-2025 роки, Антикорупційній стратегії України на 2021-2025 роки, Антикорупційній програмі Міністерства охорони здоров'я України на 2018-2020 роки тощо. Такий підхід об'єктивно зумовлений прагненням суспільства націлити профільні органи публічної адміністрації на системну реалізацію особливо соціально значущої функції охорони здоров'я та зобов'язати уповноважених посадових/службових осіб фахово та неупереджено виконувати службові обов'язки, приймати правомірні публічно-владні управлінські рішення. Безумовно, що визначальну роль у формуванні та реалізації антикорупційної політики у сфері охорони здоров'я відіграє держава як гарант реалізації суб'єктивних прав та законних інтересів приватних осіб. Забезпечення реалізації легальних приватних і публічних інтересів у сфері охорони здоров'я здійснюється у контексті формування цивілізованої антикорупційної парадигми, імплементації антикорупційних

правових стандартів, розбудови людиноцентричної системи публічного адміністрування та розвитку антикорупційної інституційної інфраструктури, практичного впровадження ефективних механізмів запобігання конфлікту інтересів у діяльності посадових/службових осіб у зазначеній царині.

Забезпечення належного запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я суттєво ускладнено недостатньою розвиненістю антикорупційного понятійно-категоріального апарату, зокрема нечіткою артикуляцією стрижневої дефініції «конфлікт інтересів», недосконалістю існуючих механізмів виявлення, уникнення й вирішення конфлікту інтересів, неузгодженістю законодавчих норм щодо строків повідомлення про конфлікт інтересів і строків самостійного його врегулювання, відсутністю нормативно встановлених вимог щодо форми і порядку повідомлення про конфлікт інтересів у сфері охорони здоров'я, складністю доведення в судах наявності суперечності між приватним інтересом і службовим повноваженням посадових і службових осіб сфери охорони здоров'я, неврегульованістю засад адміністративної відповідальності керівників закладів охорони здоров'я за невжиття заходів щодо врегулювання конфлікту інтересів у підлеглих. Зазначене вище свідчить про об'єктивну зумовленість, актуальність та затребуваність теми дисертаційного дослідження.

Проблеми адміністративно-правового забезпечення запобігання корупції у публічному адмініструванні, в тому числі у сфері охорони здоров'я, аналізувалися в роботах В. Авер'янова, О. Бандурки, А. Берлача, Ю. Битяка, О. Благодарного, А. Гайдука, В. Гаращука, І. Голосніченко, А. Дьоміна, Д. Заброди, С. Ківалова, Т. Коломоєць, В. Колпакова, О. Кузьменко, С. Кузніченка, О. Проневича, С. Пантелеєва, І. Діденко, В. Мартиновського, А. Лупу, С. Федчишина, Т. Хабарової, В. Настюка, Н. Нижник, В. Тація, М. Хавронюка. На дослідженні окремих аспектів запобігання і врегулювання конфлікту інтересів фокусували увагу О. Андрущенко, М. Аніщенко, О. Боднарчук, Т. Василевська, О. Ліщишина, Є. Мельник, Д. В. Гудков, О. Голяшкіна, С. Бойко, І. Пастух, С. Рівчаченко, О. Токар-Остапенко, О.

Шевчук, М. Eccles, J. Bindslev, G. Guyatt, S. Norris, J. Neuman, T. Graham, C. Muth, M. Rodwin. Водночас наголосимо, що донині у вітчизняній адміністративно-правовій науці відсутнє комплексне дослідження стану адміністративно-правового забезпечення запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я, не з'ясовано перспектив апробації позитивного зарубіжного досвіду у зазначеній царині. Отже, відсутність перманентного фахового дискурсу та усталеної традиції системного дослідження проблем правового забезпечення запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я свідчить про актуальність теми аналізованого дисертаційного дослідження.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що сформульовані дисертанткою положення, висновки та пропозиції мають цінність для розвитку науки адміністративного права, можуть використовуватися при формуванні нової доктрини адміністративного права, у правозастосовній діяльності органів публічної влади та у контексті новелізації вітчизняного антикорупційного законодавства у сфері охорони здоров'я.

Оцінка змісту дисертації. Архітектоніка наукової праці є вдалою та обгрунтованою. Предмет дослідження розкрито повно і всебічно. Структура дисертації логічно побудована та відповідає визначеним завданням, об'єкту і предмету дослідження. За формою та змістом дисертація відповідає встановленим формальним вимогам та академічним традиціям.

У вступі обгрунтовано актуальність теми дисертаційного дослідження, визначено її зв'язок з науковими планами та програмами, виокремлено мету та завдання, об'єкт і предмет, методи дослідження, артикульовано наукову новизну та практичне значення одержаних результатів, визначено особистий внесок здобувача у дослідження соціально значущої наукової проблеми, оприлюднено інформацію щодо апробації одержаних результатів та наукових публікацій.

Винесені на захист положення щодо наукової новизни заслуговують на прискіпливу увагу науковців і широкого загалу. Досить обгрунтованою є позиція

дисертантки щодо виокремлення таких характерних рис концепту «запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я»: сфери виникнення (правовідносини, що виникають у публічному адмініструванні в аналізованій царині, мають публічний характер); суб'єкта (належності до них не лише особи, які перебувають на державній службі у сфері охорони здоров'я, а також посадові особи державних та комунальних підприємств, установ та організацій сфери охорони здоров'я, наділені публічно-владними повноваженнями); об'єкта, який складають передбачені правила дотримання норм антикорупційного медичного законодавства щодо запобігання впливу приватного інтересу у діяльності посадових та службових осіб сфери охорони здоров'я на об'єктивність реалізації їхніх службових повноважень; юридичні наслідки за порушення норм антикорупційного законодавства (передбачена адміністративна відповідальність за неповідомлення у встановлених законом випадках і порядку про наявність реального конфлікту інтересів для осіб, які мають службові чи представницькі повноваження у сфері охорони здоров'я, а також за вчинення ними дій чи прийняття рішень в умовах реального конфлікту інтересів).

Заслуговують на увагу запропоновані авторкою підходи до вдосконалення концепції запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я, а саме: підвищення рівня правової свідомості та правової культури посадових/службових осіб, посилення превентивної компоненти антикорупційної освіти з питань запобігання конфлікту інтересів; забезпечення прозорості процедури прийому на роботу посадових/службових осіб у сфері охорони здоров'я; новелізації на основі міжнародних стандартів, норм і правил законодавчих актів, що регулюють конфлікт інтересів у сфері охорони здоров'я; формування ефективного механізму громадського контролю службової діяльності публічних службовців у сфері охорони здоров'я (правомірності рішень, дій чи бездіяльності посадових/службових осіб) з метою виявлення конфлікту інтересів; нормативного

закріплення обов'язковості декларування наявності/появи приватних інтересів щодо близьких осіб посадових/службових осіб у сфері охорони здоров'я тощо.

Розділ 1 дисертації містить три підрозділи, присвячені дослідженню доктринальних засад запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я, виокремленню етапів становлення та розвитку законодавства у зазначеній царині, з'ясуванню сутності стрижневих правових категорій, що мають суттєве значення для адміністративно-правового забезпечення запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я, тощо.

У підрозділі 1.1 «Стан наукової думки з питань запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я» авторкою розглянуто позиції вітчизняних та зарубіжних науковців щодо розуміння теоретичних і прикладних аспектів адміністративно-правового забезпечення запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я. Констатовано, що комплексних досліджень окресленої проблеми в адміністративно-правовій науці не проводилося. Підрозділ 1.2 «Генезис адміністративно-правового забезпечення запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я» ґрунтовано на історико-правовому методі наукового дослідження, що сприяло послідовному розгляду джерел антикорупційного законодавства у зазначеній сфері, виокремленню п'яти етапів його розвитку. Примітно, що дисертантка особливу увагу сфокусувала на осмисленні новітнього етапу правового регулювання запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я. Цілком обґрунтованим є прагнення дослідити стан адаптації національного антикорупційного медичного законодавства з проблем запобігання конфлікту інтересів до відповідних актів Європейського Союзу.

У підрозділі 1.3 «Поняття та принципи запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я» особливу увагу приділено понятійно-категоріальному апарату («конфлікт», «юридичний конфлікт», «інтерес», «приватний інтерес», «конфлікт інтересів», «охорона здоров'я»).

Запропоновано авторське тлумачення дефініції «конфлікт інтересів у сфері охорони здоров'я», проаналізовано види конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я, виокремлено його складові та ознаки, з'ясована специфіка правового статусу суб'єктів конфлікту інтересів. У цьому підрозділі сформульовано правовий концепт «запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я», виокремлено його компоненти (запобігання, інформування, утримання від дій чи рішень та врегулювання). Авторкою класифіковано і охарактеризовано принципи запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я.

Розділ 2 дисертації складається з чотирьох підрозділів, де проаналізовано особливості функціонування механізму адміністративно-правового забезпечення запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я.

У підрозділі 2.1 «Сутність та елементи механізму адміністративно-правового забезпечення запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я» авторка констатує, що до елементів адміністративно-правового забезпечення запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я належать адміністративно-правові норми, адміністративно-правові відносини, об'єкт і суб'єктів, заходи й засоби (способи), форми та методи тощо та здійснює їх аналіз. Здобувачкою класифіковано форми запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я.

У підрозділі 2.2 «Адміністративно-правовий статус суб'єктів запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я та їх компетенція» авторкою проаналізовано адміністративно-правовий статус суб'єктів запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я, розкрито базові правові категорії, визначено підстави розмежування компетенції аналізованих суб'єктів (загальні, галузеві, спеціальні, судові, безпосередні та індивідуальні). Суттєвим є виокремлення критеріїв класифікації суб'єктів залежно від обсягу повноважень на суб'єктів, на яких: одночасно покладено обов'язки запобігати та врегульовувати конфлікт інтересів у цій сфері; покладено обов'язки як

застосовувати заходи щодо запобігання виникненню конфліктів, і ті, на яких покладено повноваження їх урегулювати; покладено обов'язки використовувати заходи лише щодо врегулювання конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я. Здобувачкою проаналізовано судову практику розгляду справ, пов'язаних з порушенням приписів ст. 172-7 «Порушення вимог щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів» Кодексу України про адміністративні правопорушення у сфері охорони здоров'я.

У підрозділі 2.3 «Адміністративно-правові засоби запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я» розкрито підстави використання зазначених адміністративно-правових інструментів. Авторкою досліджено умови встановлення обмежень, заборон і вимог для посадових/службових осіб у сфері охорони здоров'я в умовах конфлікту інтересів (одержання подарунків, спільної роботи близьких осіб, сумісництва і суміщення з іншими видами діяльності), наведено коректні правові алгоритми вирішення конфлікту інтересів у ситуаціях «лікар за сумісництвом» та/або «медична практика на підставі ліцензії», проаналізовано обмеження для осіб, які звільнилися або іншим чином припинили діяльність, пов'язану з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування у сфері охорони здоров'я, а також обмеження у зв'язку з наявністю у таких осіб підприємств чи корпоративних прав. Також наведено типові обставини та ситуації, що свідчать про наявність приватного інтересу або детермінують його виникнення у посадових/службових осіб у сфері охорони здоров'я, а саме: сімейні й родинні стосунки; реалізація службових/представницьких повноважень стосовно себе; отримання подарунка; сумісництво; засновництво/керівництво підприємством; договірні відносини; службові стосунки; службова діяльність. Дисертанткою цілком аргументовано наголошено, що під час вирішення питання щодо наявності приватного інтересу осіб, які виконують службові чи представницькі повноваження у сфері охорони здоров'я в умовах конфлікту інтересів, слід враховувати конкретні обставини,

відносини і зв'язки особи, обсяг службових повноважень при прийнятті певного управлінського рішення.

У підрозділі 2.4 «Адміністративна відповідальність за порушення вимог щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я» розглянуто проблеми і особливості застосування адміністративної відповідальності за порушення правових імперативів щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я, з'ясовано диспозиції статті, розкрито види адміністративних стягнень.

На основі використання порівняльно-правового та системно-структурного методів наукового дослідження проаналізовано категорії «адміністративна відповідальність», «юридична відповідальність медичного працівника», «адміністративна відповідальність за порушення вимог щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів», «адміністративна відповідальність при здійсненні адміністративно-правового забезпечення права на охорону здоров'я населення», «юридична відповідальність у сфері охорони здоров'я», «адміністративне правопорушення (проступком)», «склад правопорушення». Визначено, що конфлікт інтересів як негативний соціально-правовий чинник може детермінувати корупційну поведінку особи, наділеної державно-владними повноваженнями у сфері охорони здоров'я, створювати передумови для зловживань відповідних суб'єктів. Порівняно статистичні дані за 2019 та 2020 роки про порушення вимог щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів (ст. 172-7 КУпАП України).

Дисертанткою виокремлено такі ознаки порушень вимог щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я: суспільна шкідливість (небезпека); протиправність; винність; адміністративна караність. Запропоновано віднести порушення вимог щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я до публічних правопорушень. Авторкою акцентовано увагу на неоднозначності прийнятих судових рішень про

порушення вимог щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я. Крім ст. 172-7 КУпАП проаналізовано ст.ст. 9, 38 та 24 КУпАП.

У розділі 3 дисертації визначено перспективи удосконалення адміністративно-правового забезпечення запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я, у тому числі шляхом апробації позитивного зарубіжного досвіду.

У підрозділі «Зарубіжний досвід правового забезпечення запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я» проаналізовано відповідні правові традиції США, Канади, Великої Британії, Португалія, Франції, Чехії, Фінляндії та Швеції, Німеччини, Угорщини, Чехії тощо. Компаративний підхід сприяв виокремленню спільних рис правового забезпечення запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я, а саме: віднесення лікарів в окремих зарубіжних країнах до державної або публічної служби; запобігання та врегулювання конфлікту інтересів виступає складовою більш широкої політики із запобігання корупції; визнання міжнародних норм і стандартів запобігання конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я; поєднання правових та етичних регуляторів як обов'язкового, так і рекомендаційного характеру; наявність спеціальних законів про конфлікт інтересів, а також інституційної основи (інституцій, комітетів, комісій, уповноважених осіб чи підрозділів) і незалежних органів врегулювання конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я, залучення до запобігання конфлікту інтересів громадськості; використання заходів запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я, крім публічної, також у приватній сфері. Підтримуємо прагнення здобувачки проаналізувати зміст медичних кодексів, де закріплено принципи та стандарти медичної діяльності (Кодекс поведінки лікарів Австралії, Кодекс поведінки працівників громадських служб у Новій Зеландії, Кодекс медичної етики Американської медичної асоціації, Кодекс професійної етики лікаря у Франції тощо). Цілком обґрунтованим є судження дисертантки щодо взаємозв'язку морально-етичних імперативів та правових норм при запобіганні конфлікту інтересів у медичній діяльності.

Авторкою також розглянуто основні міжнародні акти, що визначають превентивні механізми запобігання конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я.

Окремо охарактеризовано легалізовані у зарубіжних країнах інструменти запобігання й уникнення конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я. Встановлено, що залежно від національних традицій правового регулювання протидії корупції ухвалюються спеціальні закони з питань запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я або ж ця проблема вирішується в рамках титульних антикорупційних законодавчих актів чи законів про публічну службу.

У підрозділі 3.2 «Напрямки вдосконалення адміністративно-правового забезпечення запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я» сформульовано авторські пропозиції щодо перспектив апробації позитивного зарубіжного досвіду, а саме: легального закріплення правової категорії «конфлікт інтересів» у спеціальному законодавстві; доповнення розділу X Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» новою статтею 78-2 «Запобігання та врегулювання конфлікту інтересів»; типологізації видів конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я на потенційний, реальний та «уявний»; розроблення проєкту постанови Кабінету Міністрів України «Порядок організації заходів із запобігання та врегулювання конфлікту інтересів в органах Міністерства охорони здоров'я України»; обов'язкового залучення громадськості до запобігання і урегулювання конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я; запровадження адміністративної відповідальності для керівників закладів та установ, що належать до сфери управління Міністерства охорони здоров'я України, за невжиття заходів щодо врегулювання конфлікту інтересів у підлеглих тощо.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що представлена робота є одним з перших у вітчизняній науці адміністративного права комплексним дослідженням, присвяченим з'ясуванню особливостей адміністративно-правового забезпечення запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у сфері охорони

здоров'я та визначенню напрямів його удосконалення з урахуванням позитивного зарубіжного досвіду. Дисертанткою артикульовано та обґрунтовано низку концептуальних положень, що відрізняються науковою новизною і мають суттєве значення для вдосконалення антикорупційної парадигми. Оцінюючи наукову новизну основних положень, висновків та рекомендацій, слід відзначити, що автором здійснена вдала спроба комплексного осмислення недостатньо розроблених наукових проблем фундаментального та прикладного характеру.

Наукове та практичне значення представленої дисертації є те, що результати роботи можуть бути використані у: *науково-дослідницькій діяльності* – для подальшого розвитку науки адміністративного права як підґрунтя для наукового обґрунтування вирішення проблем запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я; *правотворчості* – для використання уповноваженими органами публічної влади у контексті новелізації адміністративного законодавства, зокрема, при підготовці змін чи доповнень до Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я», інших законодавчих і підзаконних нормативно-правових актів у зазначеній сфері; *правозастосуванні* – з метою вдосконалення правозастосовної практики при запобіганні та врегулюванні конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я (акт про впровадження у практичну діяльність Комунального некомерційного підприємства «Міська клінічна лікарня № 4» Дніпровської міської ради (м. Дніпро) від 5 вересня 2023 року); *навчальному процесі* – при підготовці відповідних розділів підручників, навчальних посібників, текстів лекцій та методичних рекомендацій з навчальних дисциплін «Адміністративне право», «Адміністративне судочинство», «Медичне право», «Адміністративна відповідальність за корупційні правопорушення», «Запобігання корупції в публічній сфері», «Кваліфікація адміністративних правопорушень», а також у навчальному процесі та при розробленні нових навчальних програм спеціальних навчальних курсів в Національному юридичного університету імені Ярослава Мудрого (акт про впровадження у навчальний процес

та науково-дослідну діяльність у Національному юридичному університеті імені Ярослава Мудрого від 4 вересня 2023 року); *правовиховній діяльності* – при підготовці заходів з метою зниження рівня правового нігілізму у суспільстві, підвищення рівня професіоналізму персоналу правоохоронних органів, а також суб'єктів публічної адміністрації, їх посадових/службових осіб, наділених публічно-владними повноваженнями у сфері охорони здоров'я.

Повнота викладу матеріалів дисертації в публікаціях здобувача. Основні положення й результати дисертації викладено у дев'яти наукових працях, з яких п'ять наукових статей, із них три опубліковані у виданнях, що визначені як фахові з юридичних наук, дві – у зарубіжних наукових виданнях, у тому числі одна наукова стаття (у співавторстві) опублікована у науковому виданні, що індексується у наукометричних базах Scopus та Web of Science, а також чотирьох тезах наукових доповідей на міжнародних науково-практичних конференціях.

Зауваження щодо форми та змісту дисертації. У цілому позитивно оцінюючи проведену наукову роботу, зазначимо, що дисертаційне дослідження містить окремі контрверсійні положення, що потребують додаткового авторського обґрунтування, а саме:

1. Дисертаційне дослідження присвячено комплексному дослідженню стану адміністративно-правового забезпечення запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я. Водночас авторка не приділяє достатньої уваги окремим аспектам провадження у справах про адміністративні правопорушення, пов'язаних з порушенням вимог щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я. Дисертантка переважно зосереджена на доктринальних засадах артикульованої наукової проблеми, зокрема виокремленні стадій провадження у справах про адміністративні правопорушення, пов'язаних з порушенням вимог щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів.

2. Слушною є пропозиція авторки щодо необхідності легального закріплення у ст. 1 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я»

дефініцій «конфлікт інтересів» та «уявний конфлікт інтересів». Наголосимо, що національним антикорупційним законодавством категорія «уявний конфлікт інтересів» не передбачена та відсутні вимоги щодо повідомлення і врегулювання уявного конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я. Наразі зберігається необхідність вичерпної артикуляції дефініції «уявний конфлікт інтересів у сфері охорони здоров'я» та розмежування концептів «уявний конфлікт у сфері охорони здоров'я» та «потенційний конфлікт інтересів у сфері охорони здоров'я».

3. У підрозділі 3.1 «Зарубіжний досвід правового забезпечення запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я» проаналізовано основні міжнародні акти, що визначають превентивні механізми запобігання конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я, та позитивний зарубіжний досвід правового регулювання запобігання конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я. Водночас наголосимо, що особливу увагу доцільно було б приділити системному осмисленню правових стандартів, інституційних механізмів та управлінських практик запобігання конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я, апробованих країнами, що очолюють сформований Transparency International світовий рейтинг запобігання корупції (Данія, Фінляндія, Сінгапур, Швеція тощо).

4. Цілком обґрунтованою є пропозиція дисертантки щодо підготовки проекту Закону України «Про внесення змін в Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я України» щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів» та проекту постанови Кабінету Міністрів України «Порядок організації заходів із запобігання та врегулювання конфлікту інтересів в органах МОЗ України» (підрозділ 3.2 дисертації). У запропонованого тексту законопроекту дано визначення категорій «конфлікт інтересів у сфері охорони здоров'я» та «уявний конфлікт у сфері охорони здоров'я», наведено перелік принципів запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я тощо. Водночас зберігається необхідність визначення порядку декларування приватних

інтересів у сфері охорони здоров'я, виокремлення адміністративно-правових засобів виявлення конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я тощо.

Зауважимо, що висловлені зауваження об'єктивно зумовлені комплексним характером досліджуваної проблеми та істотно не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційного дослідження.

Загальний висновок. Дисертаційне дослідження Мирошнікової А.Є. «Адміністративно-правове забезпечення запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я» є актуальною самостійною завершеною кваліфікаційною науковою працею, в якій отримано нові науково обґрунтовані результати, що забезпечують вирішення конкретного наукового завдання щодо адміністративно-правового забезпечення запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у сфері охорони здоров'я, що має безсумнівне теоретичне та практичне значення. Дисертаційне дослідження відповідає вимогам спеціальності 081 «Право» та положенням Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, а дисертантка Мирошнікова Анастасія Євгеніївна заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

Офіційний опонент -

**доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри службового та медичного права
Навчально-наукового інституту права
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка**

Олексій ПРОНЕВИЧ

